

Conjunctuurbeeld Italië

2 oktober 2012

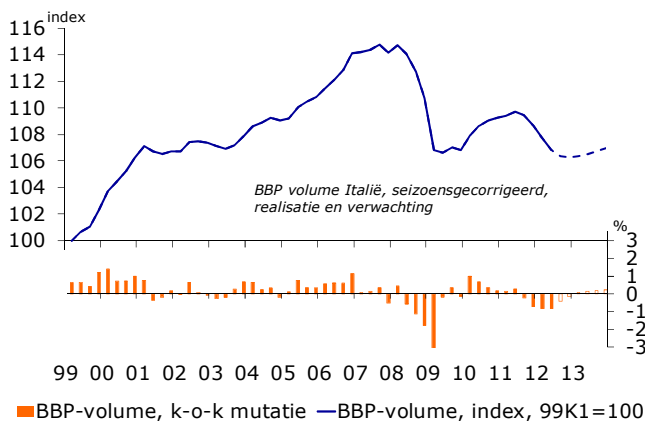
Voorzichtige tekenen van stabilisatie

jaar op jaar mutatie in %	'11	'12	'13
Bruto binnenlands product	0,5	-2¼	-¼
Particuliere consumptie	0,4	-3½	-¾
Overheidsconsumptie	-0,9	-1	-1
Investerings	-1,2	-9	-2½
Uitvoer goederen en diensten	6,3	1	3½
Invoer goederen en diensten	1,0	-7¼	3¼
Consumentenprijzen	2,9	3	1¾
Werkloosheid (%)	8,4	10¾	11
Begrotingssaldo (% BBP)	-3,9	-3	-2
Staatsschuld (% BBP)	120,0	124	125

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

De Italiaanse economie blijft in de tweede helft van dit jaar in recessie, maar het tempo van BBP-krimp zal waarschijnlijk afnemen. In het tweede kwartaal werd voor het vierde kwartaal op rij krimp van de economie genoteerd en het BBP-volume bereikte bijna weer het dieptepunt dat in 2009 tijdens de vorige recessie behaald werd. Doordat zowel de werkgelegenheid als de beroepsbevolking in de afgelopen maanden daalden bleef de werkloosheid constant. Het sentiment onder burgers en bedrijven is de afgelopen maanden gestabiliseerd, maar het lage niveau van het vertrouwen wijst op verdere krimp van de economie.

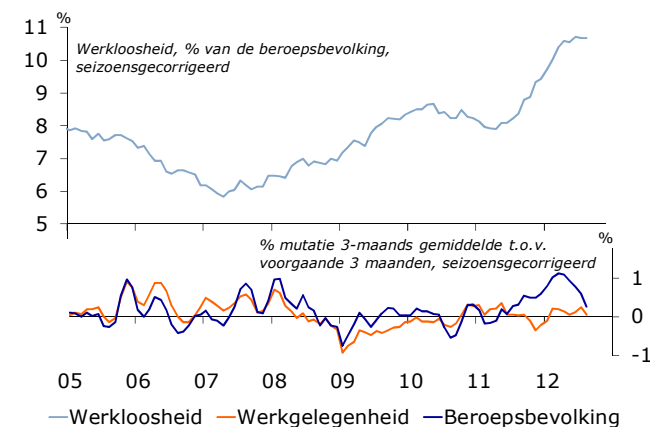
Recessie zet door na reeds vier kwartalen krimp

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

De tweede schatting van het Italiaanse BBP-volume in 12K2 was met 0,8% k-o-k krimp iets negatiever dan de eerste schatting van -0,7%. Daarmee was de krimp even groot als in het voorgaande kwartaal. Na vier kwartalen recessie is het BBP-niveau bijna weer terug op het dieptepunt van de recessie in 2009. De particuliere consumptie en investeringen daalden in 12K2 verder en de export van goederen en diensten nam nauwelijks toe. Ook in de tweede helft van het jaar zal de exportgroei door de trage groei van de wereldeconomie beperkt zijn terwijl de binnenlandse bestedingen door bezuinigingen en lastenverzwaringen verder zullen dalen.

Werkloosheid stijgt even niet meer

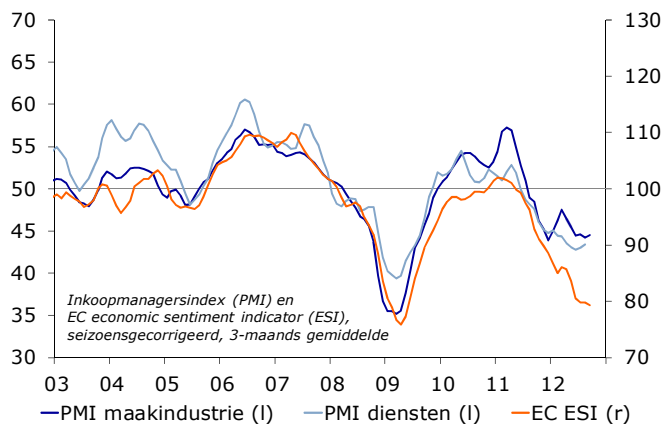
Bron: Reuters EcoWin

Het werkloosheidspercentage bleef in augustus voor de derde achtereenvolgende maand steken op 10,7%. Dit is niet zozeer het gevolg van een groeiende werkgelegenheid. Sterker nog, in de afgelopen drie maanden daalde de werkgelegenheid maand op maand. Maar omdat de beroepsbevolking ook daalde bleef een stijging van de werkloosheid uit. De daling van de beroepsbevolking volgt op een periode van zeer sterke groei in de eerste maanden van het jaar die het gevolg was van een verhoging van de pensioenleeftijd. Nu dat effect weggeëbd is vormt de economische situatie weer een belangrijke factor in de ontwikkeling van de beroepsbevolking en stoppen mensen door het gebrek aan werkgelegenheidsgroei met het zoeken naar een baan.

Conjunctuurbeeld Italië

2 oktober 2012

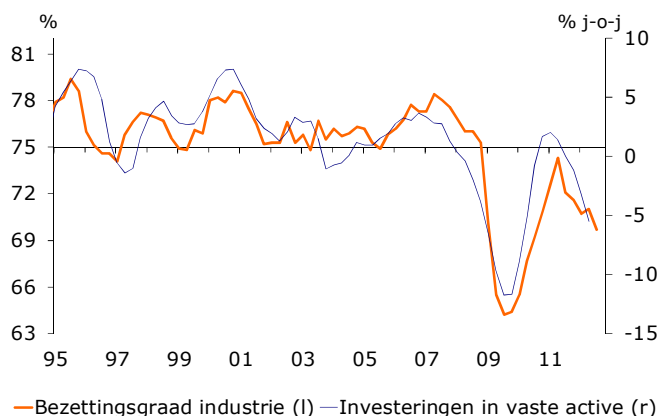
Sentiment daalt minder hard verder

De Economisch Sentiment Indicator is van mei tot en met september per saldo nauwelijks verder gedaald. Ook in de inkoopmanagerindices voor de maakindustrie en de dienstensector is het beeld van stabiliserend sentiment zichtbaar. Die stabilisatie vindt echter plaats op een zeer laag niveau, waardoor de indicatoren op verdere economische krimp wijzen. Of het sentiment de komende maanden kan verbeteren hangt in belangrijke mate af van de ontwikkelingen in de Europese schuldencrisis. Als na de uiteindelijke hulpaanvraag van Spanje de rust op de Italiaanse obligatiemarkt bewaard kan blijven zal er ruimte zijn voor meer optimisme.

Bron: Reuters EcoWin

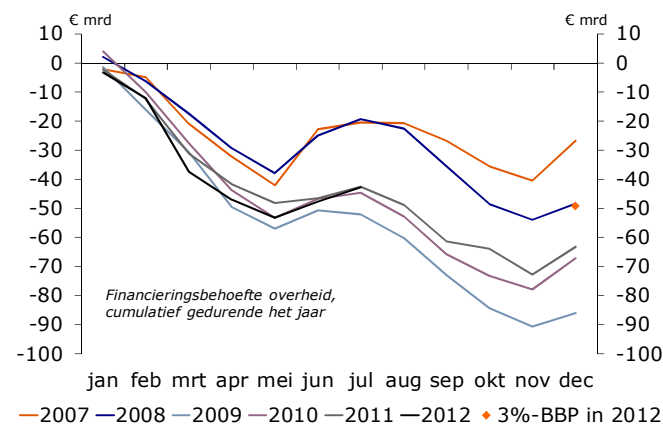
Voorlopig nog geen aanleiding om meer te investeren

Door de terugval in de economische activiteit is de bezettingsgraad in de industrie in de afgelopen kwartalen fors gedaald. Een verdere daling ligt gezien onze verwachting van verdere economische krimp voor de hand. Bovendien zijn de economische vooruitzichten nog steeds erg onzeker, door de Europese schuldencrisis in het algemeen maar ook door de Italiaanse verkiezingen die voor april 2013 gehouden moeten worden. Het Italiaanse bankwezen staat daarnaast onder druk door de twijfels over de kredietwaardigheid van de staat en de economische ontwikkelingen. Een herstel van de investeringsgroei is dan ook nog lang niet aan de orde.

Bron: Reuters EcoWin

Lagere uitgaven moeten begrotingstekort verlagen

Het begrotingstekort van de overheid was in de eerste zeven maanden van het jaar precies even groot als in 2011. Om het tekort voor dit jaar toch terug te dringen tot 3%-BBP, zoals is afgesproken in de buitensporige tekortprocedure, moet in de tweede helft van dit jaar nog €14 mrd omgebogen worden. De eigen doelstelling van 1,7% tekort zal zeker niet meer gehaald worden. Een positieve ontwikkeling is dat de regering er eerder in slaagde om voldoende voorstellen voor een verlaging van de uitgaven te formuleren zodat een verhoging van het btw-tarief uitgesteld kon worden. Maar die uitgavenverlagingen zijn duidelijk hard nodig om verdere tekortreductie te bewerkstelligen.

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

www.rabobank.com/economie

Tim Legierse
Tel. 030 - 2162677
T.Legierse@rn.rabobank.nl